

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

СТ А Н О В И Щ Е

От: Професор д-р Мария Георгиева Стоянова, Университет за национално и световно стопанство, катедра „Икономическа социология”, Зам. Декан по НИД на Общикономическия факултет, Научна специалност ”Социология” (Социология на конфликтите)

Относно: дисертационен труд за присъждане на научна степен **„доктор на науките“** по професионално направление 3.4. Социални дейности

Автор на дисертационния труд: доц. д-р Сашо Тодоров Нунев, преподавател в катедра „Обществено здраве и социални дейности” във Факултет „Обществено здраве и здравни грижи” при Русенския университет „Ангел Кънчев”

Тема на дисертационния труд: Развитие на антидискриминационната и антипотискащата социална работа. Съвременна теория, практика и модели

Основание за представяне на становището: Участвам в състава на научното жури по защитата на дисертационния труд, съгласно Заповед №/Д 38-165/ от 06.03.2018 г. на Ректора на СУ.

1. Информация за дисертанта

Доц. д-р Сашо Нунев е възпитаник на Педагогическия факултет на СУ „Св.Климент Охридски”, специалност „Педагогика” (1986-1991 г.). През 1995 г. защитава дисертация и става доктор по педагогика. През периода 1993-1999 г. е преподавател в Шуменския университет „Еп.Константин Преславски”, а от 1999-2011 е преподавател във Варненския свободен университет, където през 2004 г. е избран за доцент по научна специалност Педагогика (Социална педагогика). От 2011 г. е на постоянен трудов договор в Русенския университет „Ангел Кънчев”. В този университет работи и в момента като преподавател по социални дейности и социална педагогика в катедра „Обществено здраве и социални дейности” - Факултет „Обществено здраве и здравни грижи”. Доц. Нунев е създател на професионално направление 3.4. Социални дейности в Русенския университет; създател е и на клуба на социалния работник към специалностите в това професионално направление. Научната му продукция е впечатляваща, учебните си ангажименти изпълнява безупречно, а сред академичната колегия се ползва с авторитета на висококвалифициран, ерудиран и модерно мислещ специалист в областта на социалните дейности. Логичен резултат от дългогодишните му изследователски дирения в тази област е и настоящият дисертационен труд.

Моето запознанство с дод. д-р С.Нунев и колегите от катедрата „Обществено здраве и социални дейности” в Русенския университет е в ролята ми на ръководител на експертна група на НАОА за първоначална акредитация на специалност „Социални

дейности”. Следва да подчертая, че доц. д-р С.Нунев има голям принос както за прохождането на специалността, така и за нейното възходящо развитие в двете ОКС – бакалавър и магистър. Към посоченото искам да добавя още и най-значимото - предоставеният ни за рецензиране дисертационен труд и още 29 научни публикации доказват по безспорен начин неговата отдаденост на науката, научна зрялост като изследовател и висока капацитетност като преподавател в областта на социалната работа.

Доц. д-р С.Нунев е представил за обсъждане дисертационния си труд в катедра „Социална работа” при Факултета по педагогика на СУ, на основание чл. 4 от Закона за развитието на академичния състав в Република България (обн. ДВ, бр. 38 от 21.05.2010 г., изм. ДВ, бр. 81 от 15.10.2010 г., изм. ДВ бр. 101 от 28.12.2010 г.). Разкриването на процедурата по защита на дисертационния труд е извършено на основание: решение на Факултетния съвет на Факултета по педагогика на СУ от 27.02.2018 г., протокол №7.

2. Кратка характеристика на представения дисертационен труд

Представеният за рецензиране дисертационен труд се състои от 5 глави, структурирани в логическа последователност, увод, основни изводи, заключение, литература и приложения (представени в том 2). Общият обем на дисертацията е внушителен – 791 с., от които 735 с. текст и 56 с. библиографско описание на използваната за целите на изследователската работа специализирана научна литература, която успешно може да се използва от изследователи, обучаващи и обучаеми в областта на социалната работа.

Структурата на изложението е оригинална и удачна. Петте глави са балансирани, отделните акценти са обособени в самостоятелни параграфи и подпараграфи, показани са предимствата на съчетаването на теоретичния и емпиричния подход в научното изследване.

Темата на дисертационния труд е посветена на твърде **актуален проблем** в съвременния глобализиран свят – проблемът за дискриминацията по различни признаци и свързаните с тях антидискриминационни политики за регулация. Авторът е поставил акцент върху необходимостта от създаване и развитие на ново направление в съвременната теория и практика на социалните дейности, наречено антидискриминационна и антипотискаща социална работа и адекватна на нея форма на обучение и образование с цел постигане на по-висока информираност на гражданите, формиране на положителни нагласи към другостта (различните по раса, пол, възраст, здравословно състояние и пр.) и като цяло създаване на по-благоприятна антидискриминационна среда в обществото, както и да се подпомогне ефикасното и ефективно реализиране на антидискриминационните политики в българското (и не само) общество.

Искрено адмиравам доц. Нунев за избора на темата. Тя е изключително актуална, тъй като през последните години специалистите в областта на социалната работа изпитват потребност от иновативен подход за нейното развитие в теоретичен и практически аспект. Тази потребност е почувствана особено силно от 80-90 г. на 20 в., поради силния обществен натиск върху социалните служби за промени при справяне с проблеми на потискани и дискриминирани групи. Дискриминационните проблеми са резултат от действието на различни фактори, някои от които са скоростно протичащите политически процеси, обществени отношения и социални конфликти; влиянието на радикалната идеология и на феминистките подходи на социална работа; засилващите се либерални тенденции; стремежите за обединяване на феминистко, антирасистко и други направления и др.

В този контекст обектът, предметът, целта, задачите и тезите на изследването са **правилно** формулирани.

Авторът е обработил огромен библиографски и документален материал и е демонстрирал великолепно познаване на научните публикации по изучаваната проблематика. Паралелно с това, той демонстрира свободно боравене със специализираната терминология в изследваната област, което е ярко доказателство за неговата професионална зрялост и компетентност.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Кратко представяне на основните научни и/или научно-приложни резултати, постигнати в дисертационния труд.

Основните научни резултати, постигнати в дисертационния труд откривам във следното: 1. анализирана е антидискриминационната политика на ЕС в области с висок риск от дискриминация и са определени приоритетни направления в нейното развитие; 2. направен е анализ на статистическа и емпирична информация относно възприятия и нагласи на граждани в държави-членки на ЕС и в България към дискриминация на хора по определени признаци и са обобщени изводи за потребността от извършване на промени, усъвършенстване и развитие на антидискриминационната политика и свързаната с нея теория и практика по антидискриминационна и антипотискаща социална работа; 3. анализирани са съвременни теории и модели на антидискриминационна и антипотискаща социална работа и е създаден модел на формиране и развитие на ново теоретико-приложно направление в системата на социалните дейности; 4. конструиран е модел на антидискриминационно обучение на студенти по социална работа, който е апробиран в реалната практика чрез аудиторни и извънаудиторни форми; 5. систематизирани са изводи от теоретичната и емпиричната част на научното изследване.

Синтезирана оценка на: използваната методология, ограниченията на изследването, изпълнението на поставените задачи и постигането на целта на дисертационния труд.

Използваната от автора методология е условно разделена на **методи, използвани на теоретично ниво** (анализ на източниците на информация, моделиране, теоретичен анализ, качествен анализ, сравнителен анализ) и **методи, използвани на емпирично ниво** (статистически анализ на емпирични данни, вторичен анализ на данни, методи за събиране на емпирична информация (за онлайн базирана форма). Методите са добре подбрани и правилно приложени за целите на дисертационния труд.

Авторът е изпълнил поставените в дисертацията задачи и е достигнал преследваната цел.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Според мен, **научните приноси** на дисертационния труд го характеризират като **новаторски и пионерски**, защото:

1. Неговият автор – доц. д-р С.Нунев успява да извърши **първото у нас изследване на актуални аспекти на антидискриминационната политика на ЕС**, да синтезира приоритетни направления за нейното развитие и аргументирано да обоснове концепцията си за необходимостта от обогатяване на антидискриминационната и антипотискаща социална работа. Върху основата на анализ на статистически данни за обществените възприятия и нагласи към дискриминация по различни признаци в ЕС и у нас, той успява да изведе насоки за повишаване на ефикасността на

антидискриминационната политика като компонент на социалната политика и като основа на антидискриминационната и антипотискаща социална работа.

2. Доц. С.Нунев е **първият изследовател** в България и в Източна Европа, който извършва системен анализ на теории, концепции и идеологии в областта на дискриминацията и потискането. Като следва строгата научна логика на изложение на своята научна концепция от съвременни научни позиции, авторът прави **теоретичен модел на дискриминацията и потискането** като обществени феномени, разкрива взаимовръзката между тях и ги операционализира до степен на основни и емпирични индикатори с цел тяхното по-задълбочено разбиране и изучаване.

3. Към тази теоретична база авторът добавя **анализ на идеологическите и концептуални основи на антидискриминационната и антипотискащата работа.**

4. Принос на автора е прилагането на **спираловидния подход** в дисертационния труд, чрез който е постигнато съчетаване на ефекта от хоризонталните връзки и взаимодействия между компонентите с този на вертикалните и надграждащи постигнатото (връзки и взаимодействия) в посока към осъществяване на целта и задачите на изследването.

5. Доц. С.Нунев разработва **концепция за създаване на ново теоретико-приложно направление – антидискриминационна и антипотискаща работа**, като компонент в системата на социалните дейности. Този принос получава международно признание и положителна оценка – неговата монография от 2009 г. присъства в онлайн каталозите на чуждестранни библиотеки – Library of Congress, USA; Национална библиотека Украйна имени В.И.Вернадского.

6. Извършеното до тук му позволява да разработи **иновативен модел на антидискриминационно обучение** на студенти по социална работа, който надгражда в концептуален и технологичен аспект модела за антидискриминационно и антипотискащо теоретико-приложно направление и перспектива в социалната работа.

Научно-приложни приноси на автора откривам на **първо място** в реалното апробиране на модела на антидискриминационно обучение по социална работа на студентите от професионално направление „Социални дейности” в Русенския университет и потвърждаване на неговата валидност и **на второ** в неговата интердисциплинарност и възможност да бъде адаптиран и прилаган при обучението на студенти от други сродни професионални направления.

Очертаните научни и научно-приложни приноси произтичат от теоретичния анализ в научните трудове на автора, написани върху основата на богата, достоверна и актуална информация, получена в резултат на проведени авторски изследвания. Този многогодишен труд е оценен по достойнство от не само от академичната общност и затова публикациите на доц. Нунев са цитирани както у нас, така и в чужбина (общо 63 цитирания, от които 3 в индексирани издания - Scopus).

5. Оценка на публикациите по дисертацията

През последните 11 години по темата на дисертационния си труд доц. д-р С.Нунев е подготвил 2 монографии и 3 студии, 11 статии и 16 научни доклади, публикации в авторитетни и реферирани научни издания и сборници. Забележително постижение на автора е монографията „Антидискриминационна и антипотискаща социална работа. Съвременна теория и практика (2009), която присъства в онлайн каталозите на чуждестранни библиотеки – Library of Congress, USA; Национална библиотека Украйна имени В.И.Вернадского.

Като рецензент на монографията „Актуални аспекти на антидискриминационната политика на Европейския съюз”(2016) съм добре запозната с достойнствата на този труд, който съм отразила подробно в направената от мен рецензия.

Две от статиите (№9 и №10) и 10 от научните доклади са публикувани на английски език.

Доц. Нунев е участвал в редица научни конференции у нас и в чужбина, където е имал възможност да представи съществена част от разработените в дисертацията проблеми. От представените за рецензиране 13 научни доклада, 11 са самостоятелни и 2 в съавторство, 2 са публикувани на български език и 11 на английски.

6. Оценка на автореферата: Авторефератът (в обем от 77 с.) представя коректно основните постановки и приносите на дисертационния труд.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси: Дисертационният труд на доц. д-р С.Нунев поставя нови дискуссионни въпроси от общотеоретично и научно приложно естество на социалната работа в реалната практика. В този смисъл, всеки специалист в областта на социалните дейности, социалната педагогика, социологията, социалната политика, антропологията и др. вероятно ще има своите съгласия и несъгласия по защитаваните от автора позиции. Според мен важното е да се даде заслуженото за куража, упоритостта и иновационния подход на автора.

8. Заключение

Рецензираният дисертационен труд има безспорно приносен характер. Убедена съм, че този научен труд ще даде нов тласък не само за развитието на теориите за социалните дейности и социалната работа, но и за обучението на студенти и докторанти в българските висши училища в професионално направление „Социални дейности” и не само в него.

Процедурните изисквания на ЗРАСРБ, Правилника за неговото приложение и Нормативните документи на СУ са спазени.

Всичко това ми дава основание да препоръчам на Уважаемото научно жури да присъди на доц. д-р Сашо Тодоров Нунев научната степен „доктор на науките” по професионално направление 3.4. Социални дейности.

20.05.2018 г.

Изготвил становището:

(проф.д-р Мария Стоянова)